

Benchmark voor duurzaamheid melkveebedrijf

De VLB presenteerde in juli voor het tweede jaar op rij duurzaamheidskengetallen op basis van gegevens van ruim zeshonderd melkveebedrijven. De kengetallen bieden melkveehouders de mogelijkheid om hun duurzaamheidscore te benchmarken. Adviseurs kunnen met de cijfers hun klanten nog beter ondersteunen bij het bereiken van hun duurzaamheidsdoelen.

Henk ten Have

Bij de VLB zijn vijf accountantskantoren aangesloten: ABAB, Accon avm, Alfa, Countus en Flynth. De werkgroep VLB-Duurzaamheidskengetallen, onder voorzitterschap van Jaap Gielen, verzamelde voor het tweede jaar op rij duurzaamheidskengetallen van ruim zeshonderd melkveebedrijven. De kengetallen bieden een referentie voor de melkveehou-

ders. “Als accountantsorganisaties verzamelden we deze kengetallen al. Elk accountantsbureau versleutelt de getallen in zijn eigen advieswerk en -producten”, vertelt Gielen, zelf senior bedrijfsadviseur/specialist melkveehouderij bij Countus. “Maar duurzaamheid wordt steeds meer een ‘license to produce’: bijvoorbeeld banken en zuivelfabrieken stellen steeds vaker voorwaarden aan melkveehouders voor respectievelijk het verkrijgen van financiering en het mogen leveren van de melk. Daarom hebben we een diepergaande analyse gemaakt van een aantal kengetallen en die gepresenteerd als de VLB-Duurzaamheidskengetallen. Melkveehouders kunnen deze kengetallen als managementinformatie gebruiken. Door hun eigen duurzaamheidskengetallen te vergelijken met de VLB-benchmark, hebben ze de mogelijkheid om aan de bank of zuivelfabriek te laten zien: dit heb ik gerealiseerd. Of ze kunnen besluiten om hun duurzaamheidscore te verbeteren. Adviseurs kunnen met de cijfers hun klanten nog beter ondersteunen bij het behalen van hun duurzaamheidsdoelen.

Efficiëntie

“In de kern is duurzaamheid efficiëntie”, zegt Gielen. “En efficiëntie is profit. Duurzaamheid en economie gaan hand in hand.” Als voorbeeld noemt hij fosfaatefficiëntie, een van de duurzaamheidskengetallen in het overzicht van de VLB. Als een melkveehouder met de BEX kan aantonen dat de fosfaatexcretie laag is, dan hoeft hij minder mest af te voeren of te verwerken en heeft hij minder kosten. Een ander voorbeeld van een duurzaamheidskengetal is het toepassen van weidegang. Heeft een melkveehouder de weidegang doeltreffend georganiseerd en ontvangt hij een weidegangpremie, dan levert hem dat een voordeel op. Ook kengetallen met betrek-

king tot klimaat en energie, zoals elektriciteitsverbruik, en diergezondheid en welzijn – onder andere leeftijd bij afvoer – gaan (ten dele) op met efficiëntie en dus duurzaamheid.

Thema's

De VLB verzamelt per thema duurzaamheidskengetallen. Het zijn dezelfde thema's als die door de Duurzame Zuivelketen worden gebruikt. Het gaat naast algemene gegevens als veedichtheid, melk per koe en grondgebruik om de thema's 'Klimaat en energie', 'Diergezondheid en -welzijn', 'Weidegang' en 'Biodiversiteit en milieu'. Ten opzichte van 2012 zijn over 2013 enkele duidelijke trends zichtbaar (zie tabel 1 op de volgende pagina). Zo blijkt uit de kengetallen dat de melkveehouders anticiperen op het verdwijnen van de melkquota in 2015. Het gemiddeld aantal koeien per bedrijf is gestegen van 100 naar 104 in 2013. De stalcapaciteit uitgedrukt in het aantal ligplaatsen per melkkoe (1,24 in 2013, 1,28 in 2012) getuigt van een forse groeiambitie. Het gemiddelde bouwjaar van de stal is gestegen van 1999 naar 2003. Voor de groei is een hoge fosfaatefficiëntie noodzakelijk om overschrijding van het fosfaatplafond te voorkomen. Op de aan BEX deelnemende bedrijven is de fosfaatefficiëntie nagenoeg gelijk gebleven, blijkt uit de VLB-cijfers.

Rol verschuift

Dat de VLB nu ieder jaar duurzaamheidskengetallen presenteert, geeft volgens Gielen ook aan dat de rol van de accountant een beetje opschuift. “We schuiven op van adviseur op financieel gebied naar meer een sparringpartner. Samen met de ondernemer bepalen we de focus en integrale bedrijfsstrategie. Daarbij wordt duurzaamheid op het individuele bedrijf een belangrijker onderwerp. Nu kunnen melkveehouders een duurzame bedrijfsvoering al verzilveren, denk aan de weidegangpremie. In de toekomst worden ze er mogelijk zelfs op afgerekend als ze niet duurzaam werken. Al komt het niet altijd door mismanagement als bepaalde duurzaamheidsdoelen niet worden bereikt. Soms zitten veehouders in een situatie waardoor ze een bepaalde score niet kunnen halen.”

THEMA'S

Het toepassen van weidegang is een van de duurzaamheidskengetallen van de VLB.

Foto: Twan Wiermans

Vanwege de relevantie van duurzaamheid, denkt de VLB erover om een speciale duurzaamheidsparagraaf toe te voegen aan de jaar-

rekening van de melkveehouders. "Net als grote bedrijven met een MVO-jaarverslag, kunnen melkveehouders met die paragraaf

aan andere partijen laten zien hoe ze het doen op het gebied van duurzaamheid."

Tabel 1

Omschrijving	Boekjaar 2013				Boekjaar 2012	
	25% laagste*	25% hoogste*	Gemiddelde	Percentage	Gemiddelde	Percentage
Algemene bedrijfsgegevens						
Melkveebedrijven met neventak	% van totaal aantal bedrijven			14%		16%
Biologische bedrijven	% van totaal aantal bedrijven			1,5%		1,1%
Intensiteit	kg melk per ha		11.770	25.452	17.589	16.416
• Vetpercentage	%		4,19%	4,66%	4,41%	4,43%
• Eiwitpercentage	%		3,41%	3,65%	3,52%	3,53%
Veedichtheid	GVE per ha		1,97	3,81	2,73	2,52
Melk per koe	kg (rjg)		7.043	9.519	8.311	8.282
Afgeleverde hoeveelheid melk	kg per jaar		477.422	1.395.077	868.418	832.020
Grondgebruik	ha		29,79	81,88	51,57	52,70
Aantal koeien	stuks		60	165	104	100
Klimaat en energie						
Afname groene stroom	% bedrijven dat groene stroom afneemt					16%
Duurzame energieproductie	% bedrijven met duurzame energieproductie					9%
Elektriciteitsverbruik	kWh per 100 kg melk		2,68	12,78	7,21	7,44
Dieserverbruik	liters per hectare		69	242	144	149
Indirect dieserverbruik loonwerker	liters per hectare		42	169	101	92
Totaal verbruik diesel	liters per hectare		155	364	244	241
Totaal elektra + diesel	kJ per 100 kg melk		52.236	105.687	77.088	80.635
Gebruik N uit kunstmeststoffen	kg N per hectare		92	172	130	129
Diergezondheid en welzijn						
ALVA	jaar, maanden		2,00	2,04	2,02	2,02
Leeftijd bij afvoer melkkoeien	jaar, maanden		4,08	6,09	5,08	5,07
Productieve levensduur	jaar, maanden		2,07	4,07	3,06	3,05
Gem. leeftijd aanwezige melkkoeien	jaar, maanden		4,02	5,01	4,07	4,07
Levensproductie	kg melk		20.457	37.483	28.521	28.106
Ligplaatsen per melkkoe			0,95	1,64	1,24	1,28
Verhouding jongvee - melkkoeien	jongvee per 10 melkkoeien		5,01	9,69	7,40	7,35
Diergezondheidskosten	€ per koe		€ 43,91	€ 145,11	€ 88,65	€ 87,62
Tankcelgetal	x 1.000 cellen		121	250	181	178
Bouwjaar stal			1984	2012	2003	1999
Mestrobot of schuif aanwezig	% bedrijven met mestrobot of mestschuif					58%
Duurzame stal	% bedrijven met duurzame stal					12,1%
Emissiearme vloer	% bedrijven met emissiearme vloer in de stal					7,5%
Weidegang						
Past vorm van weidegang toe	% van totaal aantal bedrijven					80%
Weidegang jongvee	% van totaal aantal bedrijven					67%
Weidegang melkvee	% van totaal aantal bedrijven					68%
Geen enkele vorm van weidegang	% van totaal aantal bedrijven					20%
Zomerstalvoeding	% van bedrijven zonder weidegang					14%
Summerfeeding	% van bedrijven zonder weidegang					86%
Aantal dagen weidegang melkkoeien	per jaar		126	185	156	150
Aantal uren weidegang melkkoeien	per dag		6,0	10,5	8,3	7,8
Totaal uren weidegang melkkoeien	per jaar		816	1.820	1.319	1.203
Biodiversiteit en milieu						
Mengvoerverbruik	kg per 100 kg melk		21,5	31,3	26,2	25,4
Krachtvoerkosten	per 100 kg melk		7,6	11,2	9,4	8,6
Graslandvernieuwing	% totale areaal, jaarlijks		5%	22%	12%	12%
Stikstofefficiëntie bex	%		22,6%	27,2%	25,0%	25,0%
Fosfaatefficiëntie bex	%		29,6%	35,6%	32,6%	32,4%
Agrarisch natuurbeheer	% bedrijven met agrarisch natuurbeheer					23%

* 25% hoogste en laagste percentages zijn per kengetal berekend